

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง.....	VIII
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	5
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	6
1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมสาธารณะ.....	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้กำลังประทุษร้าย.....	7
2.1.1 ความหมายของการใช้กำลังประทุษร้าย.....	7
2.1.2 หลักเกณฑ์ของการใช้กำลังประทุษร้าย.....	8
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญา.....	9
2.2.1 ทฤษฎีความรับผิด.....	9
2.2.2 องค์ประกอบความรับผิดทางอาญา.....	12
2.2.3 เหตุที่ไม่ต้องมีความรับผิดทางอาญา.....	14
2.3 แนวคิดในการกำหนดโทษในกฎหมายอาญา.....	17

บทที่	หน้า
2.3.1 แนวคิดเรื่องการลงโทษ.....	17
2.3.2 หลักความได้สัดส่วน.....	19
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับหลักประกันสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน.....	21
2.4.1 นิยามของสิทธิและเสรีภาพ.....	21
2.4.2 ลักษณะของสิทธิและเสรีภาพ.....	22
2.4.3 สิทธิเสรีภาพกับหลักประชาธิปไตย.....	24
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ.....	27
2.5.1 ความหมายของการชุมนุมสาธารณะ.....	27
2.5.2 ความหมายของเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ.....	28
2.5.3 หลักการและขอบเขตของเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ.....	29
2.5.4 ข้อจำกัดและเงื่อนไขในการตรากฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ในการชุมนุมสาธารณะ.....	30
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้อำนาจรัฐในการควบคุมการชุมนุมสาธารณะ.....	32
2.6.1 แนวคิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 2550 และ 2560.....	32
2.6.2 แนวคิดตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558.....	34
2.6.3 หลักพื้นฐานว่าด้วยการใช้กำลังและอาวุธ.....	39
3 มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ แก่ผู้ชุมนุม.....	42
3.1 มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมสาธารณะตามกฎหมาย ระหว่างประเทศ.....	42
3.1.1 ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน.....	42
3.1.2 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง.....	43
3.2 มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ แก่ผู้ชุมนุมตามกฎหมายต่างประเทศ.....	46

บทที่

หน้า

3.2.1	รัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะของสาธารณรัฐฝรั่งเศส ค.ศ. 1935 (พ.ศ. 2478)	46
3.2.2	รัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวนเยอรมัน ค.ศ. 1953 (พ.ศ. 2496)	50
3.2.3	รัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวนสาธารณรัฐเกาหลี ค.ศ. 2007 (พ.ศ. 2550)	57
3.3	มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ แก่ผู้ชุมนุมตามกฎหมายไทย	65
3.3.1	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	65
3.3.2	ประมวลกฎหมายอาญา	67
3.3.3	พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558	70
3.3.4	ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง เครื่องมือควบคุมฝูงชนในการชุมนุม สาธารณะ พ.ศ. 2558	77
3.3.5	ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวิธีการแจ้งการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558	79
3.3.6	ประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่อง กำหนดระดับเสียงของเครื่องขยายเสียงที่ใช้ในการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558	80
4	ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ในกรณี การใช้กำลังเกินกว่าเหตุแก่ผู้ชุมนุมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ	84
4.1	ปัญหาการไม่มีบทบัญญัติที่บังคับแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในกรณีการใช้กำลังเกินกว่าเหตุแก่ผู้ชุมนุมโดยเฉพาะ	84
4.2	การศึกษาเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในการใช้กำลังเกินกว่าเหตุแก่ผู้ชุมนุมของเจ้าหน้าที่รัฐตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ	87
4.3	การกำหนดมาตรการและเงื่อนไขที่เหมาะสมต่อการแก้ไขปัญหาการใช้กำลังเกินกว่าเหตุของเจ้าหน้าที่ของรัฐแก่ผู้ชุมนุม	96
5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	104
5.1	บทสรุป	104

บทที่	หน้า
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	109
บรรณานุกรม.....	112
ภาคผนวก.....	117
ภาคผนวก ก. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง เครื่องมือควบคุมฝูงชนใน การประชุมสาธารณะ พ.ศ. 2558.....	118
ภาคผนวก ข. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวิธีการแจ้งการประชุม สาธารณะพ.ศ. 2558.....	121
ภาคผนวก ค. ประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่อง กำหนดระดับเสียงของ เครื่องขยายเสียงที่ใช้ในการประชุมสาธารณะ พ.ศ. 2558.....	126
ประวัติผู้วิจัย.....	127

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตารางแสดงการเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในการใช้กำลังเกินกว่าเหตุแก่ผู้ชุมนุมของเจ้าหน้าที่รัฐตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ.....	82